

Lipiec
Nr 3 (35) 2021
ISSN 2545-0336

 SZPITAL UNIWERSYTECKI NR 1
IM. DR. ANTONIEGO JURASZA
W BYDGOSZCZY 1937

NASZ SZPITAL

www.jurasza.pl

Biuletyn Szpitala Uniwersyteckiego nr 1
im. dr. Antoniego Jurasza w Bydgoszczy

COPERNICUS EIB SA
PORTAL WIEDZY PRAWNO - MEDYCZNEJ

WSPIERAMY MEDYKÓW SPRAWNIE

COPERNICUS – EKSPERCKA WIEDZA W PRAKTYCE

EIB

OBEJRZYJ ZAPROSZENIE

WSZYSTKO NA JEDNEJ ORBICIE

Kopernik postawił w centrum świata Słońce, my – komfort Szpitali. **To także jest rewolucja:** teraz porady prawne online, procedury-ścieżki postępowania, dostęp do orzecznictwa w zakresie błędów medycznych i aktualności ubezpieczeniowe nie wymagają wykraczania poza orbitę jednego portalu.

Zapraszamy na portal:
copernicus.eibsa.eu

Chwile wytchnienia...?

Wirus Sars-Cov-2 jest cały czas z nami i prawdopodobnie długo jeszcze pozostanie. Dlatego cieszę się, że korzystając z chwili zauważalnego odwrotu w jego rozprzestrzenianiu, udało nam się zorganizować uroczystość podsumowującą dotychczasowe zaangażowanie szpitala w zwalczanie skutków pandemii. Warto podkreślić, że w naszym szpitalu, którego głównym zadaniem była jednak opieka nad pacjentami „necovidowymi”, stworzyliśmy w szczytowym okresie 106 łóżek dla pacjentów chorujących na COVID-19. Wymagało to bardzo dużego zaangażowania wszystkich pracowników. Główny ciężar leczenia i opieki spoczywał oczywiście na personelu medycznym, ale trzeba podkreślić także wielki wkład pracy pracowników administracji i techniki w zabezpieczeniu tego procesu. Przyznam się, że z dużą radością uczestniczyłem przy wręczaniu przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego odznaczeń najbardziej zasłużonym w tej walce pracownikom i chyba z jeszcze większą satysfakcją wręczałem wyróżnienia dyrektora. Wszystkim Państwu jeszcze raz bardzo dziękuję i gratuluję. Przed nami kolejne fale pandemii, wywołane przez kolejne mutacje wirusa. Jestem pewien, że doświadczenie jakie dotychczas zdobyliśmy, pozwoli nam się uporać także z przyszłymi wyzwaniami.

Z pozoru „covidowe” chwile wytchnienia, powinny dać nam czas na odpoczynek i wakacyjny relaks, ale niestety stan pełnej gotowości służby zdrowia trwa. Z jednej strony epidemiologia i wzrost liczby pacjentów zgłaszających się do szpitali z innymi schorzeniami z drugiej zaś, zmiany przygotowywane przez Ministra Zdrowia, czy też założenia dotyczące zdrowia w projekcie „Polski Ład”, opracowanym przez partię rządzącą. Niestety, ograniczona formuła wstępniaka uniemożliwia mi w pełni odniesienie się do założeń tego drugiego dokumentu. Skupię się tylko na propozycjach ministra. Zaproponowano m.in. zniesienie limitów w zakresie porad specjalistycznych w ramach tzw. umowy AOS. Pomysł szczytny, pozostaje tylko jedno pytanie - kto ma te porady realizować, skoro jak wszyscy dobrze wiemy, personelu lekarskiego i pielęgniarskiego na rynku brak. Dodatkowo, istotnym problemem uniemożliwiającym zwiększenie liczby przyjmowanych pacjentów jest niska wycena tych świadczeń, chociażby w porównaniu z systemem wynagrodzeń w POZ, czy też w praktykach prywatnych. Skutkuje to tym, że próby znalezienia personelu chętnego do pracy na dotychczasowych warunkach w dodatkowych, popołudniowych godzinach są po prostu z góry skazane na porażkę. Jeszcze większe kontrowersje wzbudza rozporządzenia ministra w sprawie płacy minimalnej w ochronie zdrowia, wchodzącej w życie od 1 lipca. Wysokość zaproponowanych kwot i współczynników oczywiście nie satysfakcjonuje personelu. Minister wskazuje, że są to kwoty minimalne, tak więc dyrektor może pracownikowi zaproponować wyższe stawki. Ale od razu pojawia się pytanie z jakich środków, skoro refinansowane będą podwyżki tylko do wskazanych wartości minimalnych. Drugim problemem identyfikowanym w kontekście wspomnianych rozporządzeń jest fakt, że nie uwzględniają one medycznych pracowników kontraktowych i zupełnie pomijają personel administracji, techniki i obsługi. Jak zwykle więc szykuje się ujemny bilans tych regulacji.

Problemów cała masa, ale na koniec musi być wakacyjnie. Życzę wszystkim udającym się na urlop ciekawych kierunków podróży, dobrego odpoczynku i zregenerowania sił, tak abyśmy byli gotowi na kolejną falę pandemii, która niechybnie nadejdzie.

dr Jacek Kryś
Dyrektor Szpitala

Pracownicy Szpitala Uniwersyteckiego nr 1 im. dr. A. Jurasza uhonorowani za walkę z COVID-19

23 czerwca 2021 r. w Auli prof. Jana Domaniewskiego odbyła się uroczystość podsumowująca działalność Szpitala Uniwersyteckiego nr 1 im. dr. A. Jurasza podczas pandemii COVID-19. W uroczystości wzięli udział Wojewoda Kujawsko-Pomorski Mikołaj Bogdanowicz, JM Rektor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu prof. Andrzej Sokala oraz Prorektor ds. Collegium Medicum UMK prof. Kornelia Kędziora-Kornatowska.

Podczas spotkania Wojewoda Kujawsko-Pomorski Pan Mikołaj Bogdanowicz wraz z JM Rektorem prof. Andrzejem Sokalą wręczyli w imieniu Ministra Zdrowia odznaki honorowe „Za zasługi dla ochrony zdrowia”. Otrzymali je:

1. **dr hab. Aleksander Deptuła, prof. UMK**
Kierownik Sekcji Antybiotykoterapii i Kontroli Zakażeń Szpitalnych
2. **dr Ahmad El-Essa**
Dyrektor ds. Lecznictwa
3. **Ilona Grzeszak**
Pielęgniarka Oddziałowa Kliniki Geriatrii
4. **Beata Janczenia**
Pielęgniarka Kliniki Medycyny Ratunkowej
5. **dr hab. Beata Januszko-Giergielewicz, prof. UMK**
Lekarz Kliniki Chirurgii Ogólnej, Chirurgii Wątroby i Chirurgii Transplantacyjnej
Koordynator Oddziału Izolacyjnego nr 3
6. **prof. dr hab. Roman Junik**
Kierownik Kliniki Endokrynologii i Diabetologii
Koordynator Oddziału Izolacyjnego nr 2
7. **Agnieszka Kaszewska**
Pielęgniarka Oddziałowa Kliniki Chirurgii Plastycznej
8. **dr Jacek Kryś**
Dyrektor Szpitala
9. **Stanisława Mazurkiewicz**
Pielęgniarka Oddziałowa Kliniki Nefrologii
10. **Magdalena Michułka-Kuraś**
Pielęgniarka Oddziałowa Kliniki Medycyny Ratunkowej
11. **Ewa Olejarczyk**
Pielęgniarka Oddziałowa Kliniki Kardiologii
12. **lek. Przemysław Podhajski**
Lekarz Kliniki Kardiologii
13. **lek. Krzysztof Racki**
Lekarz Kliniki Kardiologii
14. **lek. Adrian Radziwanowski**
Lekarz Kliniki Endokrynologii i Diabetologii
15. **Anna Smolińska**
Koordynator Opieki Pielęgniarskiej
16. **dr hab. Katarzyna Sierakowska, prof. UMK**

Kierownik Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii

17. Teresa Świątkowska

Pielęgniarka Oddziałowa Kliniki Endokrynologii i Diabetologii

18. dr Iwona Urbanowicz

Lekarz Kliniki Medycyny Ratunkowej
Koordynator Oddziału Izolacyjnego nr 1

19. Mariola Wandowska

Pielęgniarka Oddziałowa Kliniki Chirurgii Naczyniowej i Angiologii

20. Maria Wesołowska

Pielęgniarka Kliniki Medycyny Ratunkowej

21. Mirosława Ziółkowska

Dyrektor ds. Pielęgniarstwa

22. Artur Żurak

Pielęgniarz Oddziałowy Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii

W swoim przemówieniu Wojewoda podziękował pracownikom medycznym szpitala, którzy z poświęceniem pracowali w ostatnich miesiącach dla dobra mieszkańców naszego województwa. – *Bez Państwa ta walka byłaby niemożliwa. Wielu z Państwa poświęciło to co najważniejsze, czyli życie i zdrowie. Pracowaliśmy w tym czasie dla ludzi, dla Ojczyzny. Dziękuję Państwu za podjęcie tego wyzwania* – powiedział. Podsumował również przebieg trzech fal pandemii koronawirusa w województwie kujawsko-pomorskim. Jak wskazywał w swoim wystąpieniu, to był czas wielkiej próby dla nas wszystkich. – *Nikt nie przypuszczał, że w XXI w. może spotkać świat tak trudna sytuacja. Pierwsza fala to luty marzec, kwiecień i część maja. Nieznany nam przeciwnik – tych zakażeń wtedy nie było tak dużo, ale strach przed tym, co nie znane był olbrzymi. Fala druga – tutaj się okazuje, że koronawirus jest bardzo groźny. Doszło do szybkiego rozprzestrzeniania się zakażeń. Ta druga fala to była walka o respiratory, o tlen.*

Podczas spotkania Dyrektor Szpitala Jacek Kryś przedstawił dokonania Szpitala Jurasza w walce z pandemią przez ostatnie 1,5 roku, zaprezentował dane statystyczne, rozwiązania systemowe wspo-

magające pracę personelu medycznego, a także osiągnięcia naukowe naszych pracowników dotyczące COVID-19 oraz podziękował wszystkim pracownikom zaangażowanym w walkę z koronawirusem. Warto wspomnieć, że było to ponad tysiąc osób z personelu medycznego i niemedycznego.

Szczególne wyróżnienie oraz dyplomy z rąk Dyrektora Szpitala otrzymali:

Małgorzata Banaszewska

Pielęgniarka Kliniki Endokrynologii i Diabetologii

Adrian Boruta

Ratownik Medyczny Szpitalnego Oddziału Ratunkowego

Hubert Czernek

Z-ca kierownika Działu Zarządzania Zasobami Ludzkimi

dr hab. Aleksander Deptuła, prof. UMK

Kierownik Sekcji Antybiotykoterapii i Kontroli Zakażeń Szpitalnych

Michał Fidera

Lekarz Kliniki Endokrynologii i Diabetologii

Hanna Frydryszek

Pielęgniarka Kliniki Chirurgii Plastycznej

Natalia Gmur

Pielęgniarka Oddziału Klinicznego Chirurgii Ogólnej i Onkologicznej Dzieci i Młodzieży

Ilona Grzeszak

Pielęgniarka Oddziałowa Kliniki Geriatrii

Beata Janczenia

Pielęgniarka, Szpitalny Oddział Ratunkowy

dr hab. Beata Januszko-Giergielewicz

Lekarz Kliniki Chirurgii Ogólnej, Chirurgii Wątroby i Chirurgii Transplantacyjnej

prof. Roman Junik

Kierownik Kliniki Endokrynologii i Diabetologii

Violetta Jurak

Kierownik Działu Sprzedaży Usług Medycznych

Agnieszka Kaszewska

Pielęgniarka Oddziałowa Kliniki Chirurgii Plastycznej

Mirosława Karpińska

Pielęgniarka Oddziału Psychiatrycznego Dzieci i Młodzieży

Elżbieta Kicińska

Pielęgniarka Kliniki Endokrynologii i Diabetologii

Anna Klarkowska

Kierownik Apteki Szpitalnej

Ewa Kłaczyńska

Pielęgniarka Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii

Karolina Kłopotowska

Ratownicza Medyczna Szpitalnego Oddziału
Ratunkowego

Paulina Kłosińska

Pielęgniarka Kliniki Kardiologii

Bogdan Krusik

Inspektor Działu Utrzymania Infrastruktury

prof. Jacek Kubica

Kierownik Kliniki Kardiologii

Iwona Losik

Specjalista Działu Aparatury Medycznej

Grażyna Mateja

Salowa Oddziału Izolacyjnego

Stanisława Mazurkiewicz

Pielęgniarka oddziałowa, Klinika Nefrologii

dr Agnieszka Mikucka

Mikrobiolog Zakładu Mikrobiologii Klinicznej

Justyna Nowacka

Salowa Oddziału Izolacyjnego

Małgorzata Nowicka

Lekarz Kliniki Geriatrii

Ewa Olejarczyk

Pielęgniarka Oddziałowa Kliniki Kardiologii

Mirosława Paduch

Pielęgniarka Kliniki Endokrynologii i Diabetologii

Przemysław Podhajski

Lekarz Kliniki Kardiologii

Małgorzata Ptasznik-Rudnicka

Kierownik Działu Zamówień Publicznych i Logistyki

Krzysztof Racki

Lekarz Kliniki Kardiologii

Anna Rączka

Ratownicza Medyczna Kliniki Neurologii

Adrian Radziwanowski

Lekarz Kliniki Endokrynologii i Diabetologii

Alina Rychlewska

Pielęgniarka Kliniki Endokrynologii i Diabetologii

Piotr Stachowski

Programista Działu Informatyki

Teresa Świątkowska

Pielęgniarka Oddziałowa Kliniki Endokrynologii
i Diabetologii

Joanna Toczyńska

Pielęgniarka Kliniki Neurochirurgii

dr Iwona Urbanowicz

Lekarz Kliniki Medycyny Ratunkowej

Mariola Wandowska

Pielęgniarka Oddziałowa Kliniki Chirurgii
Naczyniowej i Angiologii

Maria Wesołowska

Pielęgniarka Szpitalnego Oddziału Ratunkowego

Maciej Woźniak

Pielęgniarka Kliniki Geriatrii

Przemysław Żmich

Lekarz Kliniki Endokrynologii i Diabetologii

Małgorzata Żmudziejewska

Pielęgniarka Kliniki Chirurgii Naczyniowej
i Angiologii

Artur Żurak

Pielęgniarka Oddziałowa Kliniki Anestezjologii
i Intensywnej Terapii

Specjalne podziękowanie za współpracę ze szpitalem w czasie kolejnych trzech fal pandemii i wyrazy uznania za zaangażowanie i wsparcie merytoryczne Dyrektor Szpitala przekazał Pani Magdalenie Daszkiewicz, Dyrektor Wydziału Zdrowia Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Panu Lechowi Kuberze, Zastępcy Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego. Uroczystość uświetnił koncert Zespołu Kameralnego Orkiestry Symfonicznej Bydgoskich pod kierownictwem Pani Emilii Czechały.

Bohaterowie drugiego planu

Nie pracują bezpośrednio przy pacjencie, często wręcz niewidoczni, ukryci za stosami dokumentów i monitorami komputerów, ale to dzięki ich pracy szpital w sferze administracyjno-technicznej i okotomedycznej mógł sprawnie funkcjonować podczas

pandemii. Zapewniając szybki obieg dokumentów, dostawy sprzętu, niezbędne remonty i naprawy oraz efektywne działanie systemów informatycznych. Bez Waszej pracy i zaangażowania walka z pandemią nie miałaby szans na powodzenie.

Dział zarządzania Zasobami Ludzkimi

Dział Centralnej Sterylizacji

Dział Logistyki i Zamówień Publicznych

Dział Aparatury Medycznej

Dział Utrzymania Infrastruktury

Wizyta Ministra Zdrowia Adama Niedzielskiego – wsparcie psychiatrii dzieci i młodzieży

Minister Zdrowia Adam Niedzielski odwiedził 6 maja 2021 r. Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr. A. Jurasza w Bydgoszczy. Celem wizyty były zapowiedziane przez resort zmiany w dostępności do specjalistycznej opieki psychiatrycznej i psychologicznej dla dzieci i młodzieży. W spotkaniu wzięli udział również Wojewoda Kujawsko-Pomorski Mikołaj Bogdanowicz, Dyrektor Narodowego Funduszu Zdrowia oddział Bydgoszcz Jan Gessek oraz Poseł RP Tomasz Latos. Goście odwiedzili oddział stacjonarny i dzienny rehabilitacji psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży – *Budujemy kompleksowy model opieki psychiatryczno-psychologicznej nad dzieckiem* – ogłosił minister podczas briefingu prasowego – *Pierwszy poziom*

referencyjności to poradnie środowiskowe, gdzie można uzyskać opiekę psychologa. To są psychoterapie, zajęcia grupowe, ale bardzo ważnym elementem jest powiązanie tego zespołu z ośrodkiem szpitalnym, który ma być tym ostatnim, trzecim poziomem referencyjnym.

Adam Niedzielski podkreślił, że przed nami ciężka i trudna praca przywracania opieki zdrowotnej oraz nadganiaania zaległości spowodowanych pandemią, która ograniczyła funkcjonowanie dzieci w grupie rówieśniczej. Dodatkowo resort pracuje nad zorganizowaniem poradni leczenia uzależnień cyfrowych. Projekt rozporządzenia jest obecnie konsultowany.

Nominacje Profesorskie

Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 stycznia 2021 r. tytuł profesora uzyskał Pan dr hab. Henryk Witmanowski, Kierownik Kliniki Chirurgii Plastycznej.

Prof. dr. hab. med. Henryk Witmanowski od 01.10.2011 r. jest Kierownikiem Katedry i Kliniki Chirurgii Plastycznej, Rekonstrukcyjnej i Estetycznej CM w Bydgoszczy, UMK w Toruniu oraz Ordynatorem Oddziału Klinicznego Chirurgii Plastycznej Szpitala im. Jurasza w Bydgoszczy. Jest autorem 227 publikacji naukowych łącznie, w tym 89 recenzowanych publikacji punktowanych przez Ministerstwo Nauki Szkolnictwa Wyższego (36 artykułów w czasopismach z listy Journal Citation Reports). Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół dwóch głównych zagadnień: morfologii i zastosowania komórek macierzystych izolowanych z tkanki tłuszczowej oraz zabiegów rekonstrukcyjnych po wycięciu guzów nowotworowych twarzy-czaszki.

W latach 1987–1988 odbył staż naukowy w ramach stypendium Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej (DAAD) w Instytucie Medycyny Eksperymentalnej, Uniwersytetu w Kolonii, Niemcy, w latach 1989–1992 staż kliniczno-naukowy w Sapporo Hokuyu Bioin (Artificial Organ and Transplantation Hospital) w Japonii, w latach 1992–1993 staż w prywatnym Centrum Dializy (Rolf Bambauer) w Homburgu/Saar w Niemczech, a w roku 2010 krótki staż w zakresie rekonstrukcji piersi w Bad Saarow, Niemcy. W roku 2011 przebywał na szkoleniu dotyczącym wykorzystania Integry w zabiegach rekonstrukcyjnych (Prof. Casoli, Centre Hospitalo Universitaire de Bordeaux, Francja), a w roku 2016 na szkoleniu dotyczącym zastosowania klejów tkankowych w zabiegach abdominoplastyki (Prof. Giorgio de Santis, University of Modena and Reggio Emilia, Włochy).

Jest promotorem 4 ukończonych przewodów doktorskich i jednego otwartego. Był recenzentem 14 prac doktorskich i jednego postępowania habilitacyjnego oraz uczestniczył w 5 postępowaniach habilitacyjnych oraz 60 przewodach doktorskich jako członek Komisji. Był i jest kierownikiem 6 specjalizacji w zakresie chirurgii plastycznej.

Jest członkiem rad naukowych 1 czasopisma z listy Journal Citation Reports (Postępy Dermatologii i Alergologii) oraz w przeszłości 1 czasopisma (Annals of Agricultural and Environmental Medicine). Jest także recenzentem 4 czasopism z listy Journal Citation Reports. W latach 2011–2013 był Redaktorem Naukowym czasopisma Forum Stomatologii Praktycznej.

Prof. dr hab. n. med. Henryk Witmanowski

W 2019 roku został powołany w skład zespołu Ekspertów do opracowania i aktualizacji programu specjalizacji w dziedzinie chirurgii plastycznej. W latach 2010–2018 był członkiem Komisji Akredytacyjnej ds. specjalizacji w zakresie chirurgii plastycznej oraz od 2012–2019 roku członkiem Komitetu Zadaniowego Polskiego Komitetu Normalizacyjnego ds. chirurgii estetycznej.

Za prowadzoną działalność naukową i dydaktyczną uzyskał liczne nagrody i wyróżnienia: nagroda Rektorska indywidualna naukowa w roku akademickim 1999/2000, nagroda Rektorska zespołowa naukowa w roku akademickim 2000/2001, nagroda Rektorska indywidualna dydaktyczna w roku akademickim 2001/2002, nagroda Rektorska zespołowa dydaktyczna w roku akademickim 2002/2003, nagroda indywidualna dydaktyczna PWSZ w roku akademickim 2011, nagroda Rektorska zespołowa dydaktyczna 2 stopnia w roku 2019/2020, nagroda Prezydenta Miasta Bydgoszczy za osiągnięcia naukowe w roku 2021.

Posiada specjalizację z chirurgii ogólnej i plastycznej. W praktyce lekarskiej zajmuje się chirurgią re-

konstrukcyjną i estetyczną. W chwili obecnej jest Kierownikiem Naukowym cyklu kursów do specjalizacji z zakresu chirurgii plastycznej – 6 tematów (w roku 2020: Chirurgia piersi oraz Plastyka korekcyjna powiek górnych, w roku 2021: Liposukcja i Lifting, kolejne w tym roku wrzesień i październik). Jest aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Chirurgii Plastycznej, Rekonstrukcyjnej i Estetycznej (wiceprzewodniczący Sądu Koleżeńskiego). Jest współautorem podręcznika dla studentów pt. Medycyna Estetyczna wydanego przez PZWL w roku 2017 oraz Redaktorem Naukowym podręcznika dla studentów i lekarzy rezydentów pt. Chirurgia plastyczna, wydanego przez PZWL w roku 2019. Podręcznik służy studentom wydziału lekarskiego i farmacji w realizacji programu nauczania chirurgii

plastycznej, chirurgii ogólnej, ortopedii, laryngologii, dermatologii onkologii i okulistyki. Jest źródłem aktualnej wiedzy na temat podstaw chirurgii plastycznej i **pierwszym takim podręcznikiem w języku polskim. Autorami są wyłącznie osoby ściśle związane z Katedrą Chirurgii Plastycznej (pracownicy, studenci i stażyści) wyłącznie z Bydgoskiego środowiska medycznego.** Podręcznik zebrał dobre recenzje i jest zalecany we wszystkich Uniwersytetach Medycznych i Akademiiach Wychowania Fizycznego w kraju.

W roku 2020 za całokształt pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej uzyskał tytuł profesora nauk medycznych i nauk o zdrowiu, zatwierdzony przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę w dniu 4 stycznia 2021 roku.

Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 kwietnia 2021 r. tytuł profesora uzyskał Pan dr hab. Dariusz Grzanka, Kierownik Zakładu Patomorfologii Klinicznej.

Prof. dr hab. n. med. Dariusz Grzanka (44 lata) – ukończył Wydział Lekarski Akademii Medycznej w Bydgoszczy, stopień doktora nauk medycznych uzyskał w roku 2005, a stopień doktora habilitowanego otrzymał na Wydziale Lekarski Collegium Medicum UMK w 2016 roku na podstawie osiągnięcia pt. „Strukturalno-funkcjonalne powiązanie jądrowej aktyny i białka SATB1 w procesie indukowanej śmierci komórek”. Jest autorem 231 prac naukowych o łącznym współczynniku oddziaływania IF 223 oraz 3879 punktów MNiSW. Jego główne zainteresowania naukowe dotyczą czterech przenikających się wzajemnie obszarów badawczych: udziału cytoszkieletu w procesach śmierci komórkowej, znaczenia rokowniczego białka SATB1 oraz jego funkcjonalnego powiązania z F-aktyną jądrową, zaangażowania F-aktyny w organizację połączeń międzykomórkowych oraz poszukiwania niekanonicznych funkcji białek cyklu komórkowego. Poza tym doświadczenie zdobyte podczas realizacji powyższych nurtów badawczych umożliwiło zaangażowanie się w szereg projektów interdyscyplinarnych we współpracy z jednostkami klinicznymi oraz podstawowymi. Był kierownikiem i wykonawcą grantów MNiSW oraz NCN. Jednym z efektów realizacji tych grantów było uzyskanie, wielokrotnie nagradzanego, patentu na „Stent wewnątrznaczyniowy, zwłaszcza naczyń wieńcowych”, którego jest współautorem. Był recenzentem oceniającym projekty dla Czech Science Foundation i Czech Health Research Council oraz recenzentem w ramach konkursu Ministerstwa Obrony Narodowej. Jest także recenzentem w czasopiśmie z listy Journal Citation Reports. Za prowadzoną działalność

Prof. dr hab. n. med. Dariusz Grzanka

naukową i organizacyjną uzyskał liczne nagrody, m.in. indywidualną i zespołowe w dziedzinie naukowo-badawczej i organizacyjnej oraz wyróżnienie Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dziedzinie nauka, badania naukowe i postęp techniczny.

Był Konsultantem Wojewódzkim w dziedzinie patomorfologii dla województwa kujawsko-pomor-

skiego, Przewodniczącym Zarządu Oddziału Bydgoskiego Polskiego Towarzystwa Patologów oraz członkiem Zarządu Bydgosko-Toruńskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików. Posiada specjalizację z patomorfologii. Prof. dr hab. n. med. Dariusz Grzanka w codziennej praktyce lekarskiej zajmuje się diagnostyką histopatologiczną i cytologiczną ze szczególnym uwzględnieniem dermatopatologii. Realizując

swoje zainteresowania drogę zawodową związał z Katedrą Dermatologii, Chorób Przenoszonych Drogą Płciową i Immunodermatologii oraz Katedrą Patomorfologii Klinicznej Collegium Medicum UMK, której jest kierownikiem od 2017 roku. Jest również kierownikiem Zakładu Patomorfologii Klinicznej Szpitala Uniwersyteckiego nr.1. im. A. Jurasza w Bydgoszczy.

Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 kwietnia 2021 r. nominację profesorską otrzymał Pan prof. dr hab. n. med. Maciej Śniegocki, Kierownik Kliniki Neurochirurgii, Neurotraumatologii i Neurochirurgii Dziecięcej.

Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Maciej Śniegocki (pracownik Wydziału Lekarskiego CM UMK) – studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku ukończył w roku 1984, a w 1990 zdał egzamin specjalizacyjny II stopnia w zakresie neurochirurgii. Rozprawę doktorską pt.: Badania morfologiczne nerwu obwodowego królika po urazie z naciągania w okresie późnym obronił w 1992 roku. Pracę w Klinice Neurochirurgii i Neurotraumatologii Akademii Medycznej w Bydgoszczy, która niebawem przekształciła się w Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu podjął w 1994 roku. W roku 2002 w oparciu o ocenę dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego oraz na podstawie pracy: „Generacja tlenu azotu w okresie okołoperacyjnym w płynie mózgowo-rdzeniowym u chorych z krwawieniem podpajęczynówkowym z pękniętego tętniaka naczyń mózgowych”, uzyskał stopień doktora habilitowanego medycyny w zakresie neurochirurgii. Od roku 2011 pełni funkcję Kierownika Kliniki Neurochirurgii i Neurotraumatologii i Neurochirurgii Dziecięcej CM UMK w Bydgoszczy. W 1993 został członkiem założycielem Sekcji Neuroortopedii Polskiego Towarzystwa Neurochirurgów. Współorganizował Sympozja Sekcji Neuroortopedii Polskiego Towarzystwa Neurochirurgów również wspólnie z Komisją Urazów Układu Nerwowego Komitetu Nauk Neurologicznych Polskiej Akademii Nauk. Podobnie współorganizował Zjazd Polskiego Towarzystwa Neurochirurgów, który odbywał się w Bydgoszczy na temat: „Choroby naczyniowe mózgu”. W roku 2007 został członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Chirurgii Kręgosłupa.

Odbył staże we Frankfurcie nad Menem, Innsbrucku, Lund, Nantes, Genk. Działalność naukowo-badawcza obejmuje kilka dziedzin: urazy czaszkowo-mózgowe i ich powikłania, choroby kręgosłupa i rdzenia kręgowego, urazy nerwów obwodowych, choroby naczyniowe mózgu, generacja rodników

Prof. dr hab. n. med. Maciej Śniegocki

ponadtlenkowych w różnych schorzeniach układu nerwowego, badania nad układem krzepnięcia u chorych po urazach czaszkowo-mózgowych, po krwotokach i z guzami mózgu, leczenie guzów OUN. Dorobek obejmuje łącznie 279 prac. Jest promotorem 9 rozpraw doktorskich, 93 prac magisterskich i licencjackich. Był recenzentem w 3 postępowaniach habilitacyjnych, 9 postępowaniach doktorskich.

Pełni funkcję Przewodniczącego Kujawsko-Pomorskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Neurochirurgów.

Pięćset transplantacji szpiku w Klinice Pediatrii, Hematologii i Onkologii

30 kwietnia 2021 r. w Klinice Pediatrii, Hematologii i Onkologii wykonano pięćsetne przeszczepienie komórek krwiotwórczych (potocznie nazywane transplantacją szpiku kostnego).

Oddział Transplantacji Szpiku Kostnego w Klinice Pediatrii, Hematologii i Onkologii Collegium Medicum w Szpitalu Uniwersyteckim nr 1 im. dr Antoniego Jurasza został uroczystie otwarty w dniu 27 czerwca 2003 r. w obecności władz Akademii Medycznej w Bydgoszczy, a 8 października 2003 r. wykonaliśmy pierwsze przeszczepienie szpiku allogenicznego od dawcy rodzinnego, pacjentce z ostrą białaczką limfoblastyczną. W następnym roku wykonaliśmy pierwsze przeszczepienie autologiczne, a w 2007 r. pierwsze przeszczepienie od dawcy niespokrewnionego, od razu zagranicznego. W 2008 r. po raz pierwszy przeszczepiliśmy krew pępowinową, a od 2013 r. w terapii komórkowej stosujemy również komórki mezenchymalne. Jako pierwsi w Polsce: w 2005 r. wprowadziliśmy stosowanie czynnika wzrostu keratynocytów u dzieci; w 2012 r. przeprowadziliśmy przeszczepienie haploidentyczne z chemioterapią poprzyszczepową; w 2020 r. zastosowaliśmy terapię allogenicznymi limfocytami cytotoksycznymi.

Jesteśmy jedynym ośrodkiem pediatrycznym przeszczepiającym komórki krwiotwórcze w Polsce północnej. Już od 2004 r. są u nas leczeni pacjenci z innych ośrodków onkologicznych w Polsce, a od 2015 r. rozpoczęliśmy program przeszczepów niespokrewnionych dla dzieci z Ukrainy. W ramach tej współpracy, prof. Styczyński był jednym z członków zespołu prowadzącego szkolenie lekarzy ukraińskich w latach 2019–2020 i odwiedził ośrodek transplantacyjny w Kijowie.

Od 10 lat liczba przeszczepień w skali rocznej plasuje nas pod względem aktywności na drugim miejscu wśród ośrodków pediatrycznych. Leczymy pacjentów ze wszystkich województw Polski północnej i środkowej. Dawcy szpiku, a także krew pępowinowa dla naszych pacjentów pochodzą z Polski, Europy i USA. Jednocześnie zajmujemy się pobieraniem komórek krwiotwórczych do transplantacji od zdrowych dawców dla pacjentów w Polsce i na świecie.

Przeszczepianie komórek krwiotwórczych jest jedyną dziedziną medycyny, która dosłownie przekracza granice państw i jest możliwa dzięki dobrowolnemu udziałowi dawców i współpracy międzynarodowej. Metoda ta najbardziej ingeruje w układ immunologiczny pacjenta, zmieniając go

podobnie, jak w terapii genowej: zmienia się DNA komórek krwi, zmienia się grupa krwi, a pacjent zazwyczaj odzyskuje zdrowie. Równolegle prowadzona jest walka z resztkową chorobą nowotworową (tzw. MRD, *minimal residual disease*), z powikłaniami immunologicznymi (choroba „przeszczep przeciwko gospodarzowi”), zakażeniami i powikłaniami narządowymi.

Najbliższe lata przyniosą intensywny rozwój terapii komórkowych, który będzie uzupełniał lub zastępował obecne technologie transplantacyjne. Dalsza poprawa wyników leczenia pacjentów z chorobami nowotworowymi oraz nienowotworowymi, wymagającymi terapii komórkowych, będzie związana z indywidualizacją leczenia i z precyzyjnym określaniem celu działania leków i komórek. Aktywnie współpracujemy z organizacjami i ośrodkami europejskimi. Obecnie przygotowujemy się do terapii CAR-T i jesteśmy jedynym ośrodkiem pediatrycznym w zwyckim konsorcjum CAR-NET w konkursie Agencji Badań Medycznych.

Wykonanie 500 transplantacji było możliwe dzięki ofiarnej pracy wszystkich lekarzy, pielęgniarek i personelu pomocniczego Kliniki i Szpitala Uniwersyteckiego nr 1, pomocy Dyrekcji Szpitala, Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa oraz Centrum Onkologii w Bydgoszczy. Pomaga nam też stała współpraca z innymi ośrodkami onkohematologii dziecięcej, kierującymi do nas swoich pacjentów oraz ciągła wymiana doświadczeń. Pozwoliło to na osiągnięcie pełnego zakresu transplantacji i rozwijanie nowych terapii komórkowych.

Jan Styczyński, Robert Dębski, Krzysztof Czyżewski,
Monika Richert-Przygońska, Ewa Dembna, Mariusz Wysocki

p.o. Pielęgniarka Oddziałowa Kliniki Medycyny Ratunkowej

Z dniem 1 kwietnia br., Dyrektor Szpitala Jacek Kryś powierzył pełnienie obowiązków Pielęgniarki Oddziałowej Kliniki Medycyny Ratunkowej Pani mgr Magdalenie Michulce-Kuraś. Pani Magdalena ukończyła studia magisterskie na Wydziale Nauk o Zdrowiu, kierunek – Ratownictwo Medyczne oraz studia licencjackie w Bydgoskiej Szkole Wyższej, kierunek – Pielęgniarstwo. Ukończyła również studium pedagogiczne. Od 2008 roku, czyli od początku swojej kariery zawodowej jest związana z Kliniką Medycyny Ratunkowej Szpitala im. dr. A. Jurasza w Bydgoszczy. Od 2009 roku pracuje w Collegium Medicum w Bydgoszczy, jest asystentem w Katedrze Medycyny Ratunkowej. Działa społecznie w Polskim Czerwonym Krzyżu, jest szefem Grupy Ratownictwa Medycznego PCK w Bydgoszczy. Jest instruktorem pierwszej pomocy. Pasjonuje się medycyną ratunkową i zagadnieniami związanymi z postępowaniem w zdarzeniach masowych i katastrofach. W wolnych chwilach podróżuje i interesuje się literaturą fantastyczną.

Pielęgniarka Oddziałowa Kliniki Urologii Ogólnej i Onkologicznej

Z dniem 5 maja br., Dyrektor Szpitala Jacek Kryś powierzył stanowisko Pielęgniarki Oddziałowej Kliniki Urologii Ogólnej i Onkologicznej Pani mgr Dorocie Dziubie.

Dorota Dziuba jest pielęgniarką z wieloletnim stażem. Pierwsze kroki w swojej karierze zawodowej stawiała na oddziale noworodkowym w Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi. Po wielu latach pracy z dziećmi dostała propozycję pracy na Oddziale Urologii w Zgierzu w pracowni endoskopowej i tak zaczęła się Jej przygoda z urologią, która trwa do dziś. Zdobyła doświadczenie w tej dziedzinie pracując na oddziale, w pracowni endoskopowej oraz na bloku operacyjnym, instrumentując do zabiegów urologicznych. Równolegle, systematycznie podnosiła swoje kwalifikacje uczestnicząc w licznych szkoleniach doszkalających, kursach specjalistycznych i kwalifikacyjnych oraz kończąc studia licencjackie z zakresu pielęgniarstwa. Kontynuując kształcenie podyplomowe ukończyła specjalizację Pielęgniarstwo Operacyjne, a także kierując się swoimi zainteresowaniami studia magisterskie na kierunku Dziennikarstwo i Komunikacja Społeczna na Uniwersytecie Łódzkim. Pani Dorota w pracy stawia na

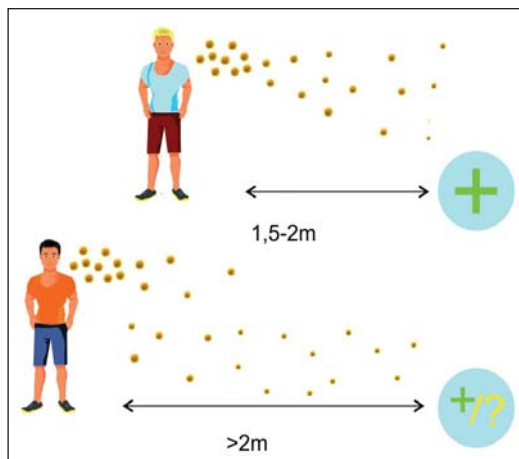

zespół, współpracę, zaufanie, otwartą komunikację i wzajemny szacunek. Ważne są relacje międzyludzkie i kultura organizacyjna. Uważa, że środowisko pracy odbierane w pozytywny sposób, przyczynia się do stworzenia pozytywnego wizerunku danej placówki Ochrony Zdrowia oraz przynosi liczne korzyści zarówno pracownikom, jak i samej placówce.

SARS-CoV-2 w środowisku – nieaerogenne drogi transmisji

SARS-CoV-2 (Severe acute respiratory syndrome coronavirus 2) został po raz pierwszy zidentyfikowany w Wuhan (Chiny) w grudniu 2019 r. Chorobą wywołaną przez SARS-CoV-2 jest COVID-19 (coronavirus disease 2019). Okres inkubacji COVID-19 trwa od 2 do 12 dni. Wśród głównych objawów wymienić należy, m.in., gorączkę, kaszel, utratę węchu i smaku, czy niekiedy biegunkę. Wirus ten rozprzestrzenia się głównie drogą kropelkową (Rys. 1). Transmisja SARS-CoV-2 może nastąpić poprzez bezpośredni lub pośredni kontakt z wydzielinami zakażonych osób, bądź drogą aerozolu (zwłaszcza w placówkach ochrony zdrowia). Należy również zwrócić uwagę na potencjalne nieaerogenne drogi transmisji, tj. poprzez zanieczyszczone cząstkami wirusa powierzchnie (Rys. 2), zbiorniki wodne (wody powierzchniowe i gruntowe), glebę, ścieki, czy odpady. Zakaźne cząstki SARS-CoV-2 są również obecne w ludzkich odchodach (kał i mocz). Zatem istnieje ryzyko transmisji wirusa drogą fekalno-oralną.

Istotną drogą transmisji SARS-CoV-2 może być jego obecność na różnych powierzchniach, na które cząstki wirusa opadają podczas mówienia, kaszlu czy kichania osób zakażonych. Tak zanieczyszczone powierzchnie stwarzają ryzyko przeniesienia SARS-CoV-2 na błony śluzowe nosa, oczu lub ust. Ważnym aspektem jest również czas przetrwania SARS-CoV-2 na różnych powierzchniach. SARS-CoV-2 może przetrwać zarówno na nieporowatych, jak i porowatych powierzchniach, takich jak: metale, tkaniny, włókna (jednorazowe chusteczki do nosa, bawełna, poliestr), tworzywa sztuczne (włączniki światła, telefony, lateks, guma i polistyren), papier (m.in. czasopisma, banknoty), drewno, szkło lub miękkie zabawki (Rys. 3). Istotnym problemem jest obecność SARS-CoV-2 w środowisku szpitalnym, w tym w salach chorych, na sprzęcie medycznym i przedmiotach codziennego użytku. Wykazano obecność RNA SARS-CoV-2 na po-

Rys. 1. Transmisja SARS-CoV-2 drogą kropelkową

wierzchniach, zwłaszcza w obszarach często dotykanych zarówno przez pacjentów, jak i personel medyczny (mysz komputerowa, klawiatura, telefon, długopis, przyciski w windzie, sprzęt medyczny, podłogi w salach pacjentów). Miejsca te są często pomijane w standardowych procedurach czyszczenia i dezynfekcji. Niemniej jednak badania oceniające jedynie obecność wirusowego RNA należy podejmować ostrożnie, ponieważ jego wykrycie nie zawsze wskazuje na zakaźne cząstki wirusa w środowisku. Istotny jest zatem wybór rodzaju sprzętu na oddziałach szpitalnych pacjentów COVID-19, na których cząstki wirusa utrzymują się najkrócej lub nie pozostają zakaźne.

Ze względu na udokumentowane przeżycie SARS-CoV-2 na wielu powierzchniach źródłem wirusa mogą być odpady. Prawdopodobieństwo zanieczyszczenia odpadów SARS-CoV-2 przez pacjentów, u których zdiagnozowano COVID-19 (poddanych kwarantannie lub leczonych w domu) jest wysokie. Odpady z takich gospodarstw domowych powinno klasyfikować się jako odpady medyczne. Ponie-

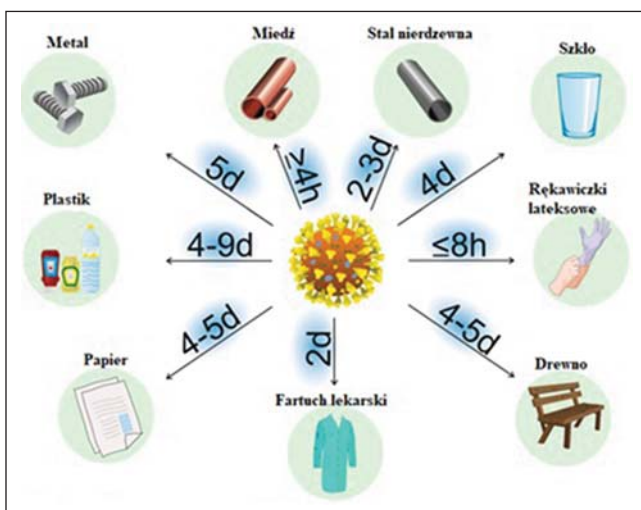

Rys. 2. Potencjalna droga transmisji SARS-CoV-2 za pośrednictwem przedmiotów

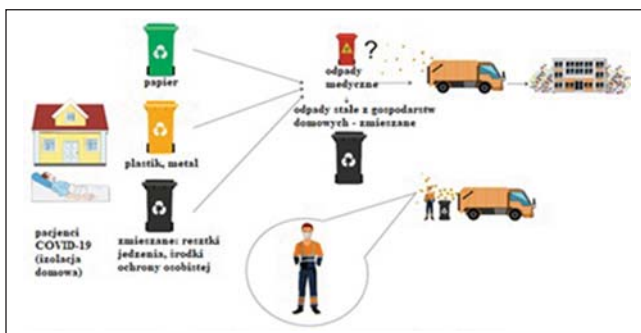
waż średnia żywotność SARS-CoV-2 wynosi około 72 godziny, zaleca się takie opóźnienie odbioru odpadów, aby zminimalizować ryzyko kontaktu z zakaźnymi cząstkami wirusa. Nie ma specjalnych procedur dotyczących zbierania lub przetwarzania odpadów, z wyjątkiem ostrożności i ścisłej higieny rąk (Rys. 4). Zgodnie z wytycznymi europejskimi, odpady z placówek ochrony zdrowia należy klasyfikować jako zakaźne odpady medyczne kategorii B. Odpady takie wymagają odpowiedniego przetworzenia, np. spalania.

Obecnie nie ma dowodów na to, że żywność może być źródłem lub pośrednim ogniwem transmisji wirusa SARS-CoV-2. Dobrą praktyką mającą na celu zminimalizowanie potencjalnej transmisji SARS-CoV-2 przez żywność jest odpowiednia obróbka termiczna, np. 60°C przez 30 minut.

Aspektem istotnym podczas pandemii COVID-19 jest odpowiednia dezynfekcja. Stosowane są metody chemiczne i fizyczne. Środki dezynfekujące na bazie alkoholu (etanol, propan-2-ol, propan-1-ol) w stężeniach 70–80%, znacznie zmniejszają zakaźność wirusów otoczkowych, w tym SARS-CoV-2. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) najskuteczniejszym sposobem na zmniejszenie częstości występowania COVID-19 jest dobra praktyka higieny rąk, polegająca na prawidłowym myciu ich ciepłą wodą i mydłem przez co najmniej 20 sekund. WHO zaleca do dezynfekcji stosowanie podchlorynu sodu (odpowiednio 0,1% i 1,0%) do dezynfekcji powierzchni i wycieków krwi), etanolu (62–71%), nadtlenu wodoru

Rys. 3. Potencjalny czas przetrwania SARS-CoV-2 na różnych powierzchniach

Rys. 4. Potencjalna transmisja SARS-CoV-2 za pośrednictwem odpadów stałych

(0,5%), czwartorzędowych związków amoniowych i związków fenolowych zgodnie z protokołami producenta.

Opracowanie: Natalia Wiktorczyk-Kapishke,
Krzysztof Skowron, Katarzyna Grudlewska-Buda,
Eugenia Gospodarek-Komkowska

Program rehabilitacji ambulatoryjnej dla osób po zakażeniu SARS-CoV-2

Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr. A. Jurasza w Bydgoszczy rozpoczął realizację programu rehabilitacji pacjentów po przechorowaniu COVID-19. Kompleksową opiekę nad pacjentem w ramach finansowania z NFZ oferuje Zakład Rehabilitacji Kardiologicznej i Promocji Zdrowia. W ramach programu pacjenci mają zapewnioną diagnostykę, leczenie

oraz zajęcia edukacyjne dotyczące profilaktyki zdrowia. Program gwarantuje również od 2 do 6 tygodni rehabilitacji i można z niego skorzystać do 6 miesięcy od zakończenia leczenia związanego z koronawirusem. Szczegółowe informacje dla pacjentów dostępne są pod nr tel. 52/585-7709 lub adresem e-mail: rehkkardio@jurasza.pl.

Program certyfikacji „Szpital Bez Bólu”

Podejmując działania mające na celu poprawę jakości udzielanych świadczeń zdrowotnych, z uwzględnieniem najnowszych standardów leczenia, szpital przystąpił do programu certyfikacji „Szpital Bez Bólu”.

Program ten został zainicjowany w 2010 roku przez Polskie Towarzystwo Badania Bólu oraz Polskie Towarzystwo Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Towarzystwo Chirurgów Polskich, Polskie Towarzystwo Ginekologiczne oraz Polskie Towarzystwo Ortopedyczne i Traumatologiczne. Wówczas głównym celem programu było wdrożenie standardów postępowania przeciwbólowego w **oddziałach pooperacyjnych i zabiegowych**. Z kolei wraz z wejściem w życie 11 maja 2017 roku nowelizacji ustawy o prawach pacjenta, przysługującej chorym prawo do uśmierzania bólu, **Polskie Towarzystwo Badania Bólu** uruchomiło projekt certyfikacji „Szpital Bez Bólu” dla oddziałów i szpitali niezabiegowych. Był on ukierunkowany na wypracowanie i wdrożenie właściwych standardów opieki w przypadku występowania u pacjenta bólu przewlekłego.

Obecnie program certyfikacji „Szpital Bez Bólu” zakłada obowiązkowe przeszkolenie całego personelu medycznego z zakresu oceny i leczenia bólu. Ponadto na oddziałach należy prowadzić monitorowanie natężenia bólu, w tym u pacjentów operowanych standardowo 4 razy na dobę, a u pacjentów na oddziałach zachowawczych minimum 2 razy na dobę. Konieczne jest także prowadzenie dokumentacji medycznej, obejmującej ocenę skuteczności

uśmierzania/leczenia bólu. Pacjenci powinni być poinformowani o możliwości i metodach walki z bólem. Poza informacją ustną pacjent powinien także otrzymać pisemną broszurę informacyjną. Naturalną konsekwencją podjętego leczenia bólu powinno być również monitorowanie ewentualnych działań niepożądanych.

Od momentu przyjęcia zgłoszenia do programu, szpital w okresie 3 miesięcy powinien wdrożyć procedury pozwalające na spełnienie kryteriów koniecznych do uzyskania certyfikacji. Mając na względzie ograniczenia wynikające z wymogów sanitarnych w dobie pandemii koronawirusa, każdy lekarz, pielęgniarka i ratownik medyczny otrzyma voucher na realizację szkolenia w formie on-line z zakresu postępowania w przypadku wystąpienia u pacjenta bólu ostrego/przewlekłego. Powyższy kurs e-learningowy wymaga zarejestrowania się na platformie szkoleniowej w terminie do 31.07.2021 r. Organizator kształcenia umożliwia wykonanie wydruku materiałów szkoleniowych. Ponadto podczas szkolenia będzie istniała możliwość zadawania pytań wykładowcom. Kształcenie urozmaicone jest o animacje, filmy, inscenizacje oraz analizę przypadków klinicznych. Każdy uczestnik kształcenia otrzyma certyfikat ukończenia kursu, którego kopię należy w terminie do 1.09.2021 r. przekazać do Biura Podawczego szpitala. Ponadto, szkolenie umożliwi zdobycie 13 punktów edukacyjnych przez lekarzy oraz 6 punktów przez ratowników medycznych.

Po kontroli szpitala w zakresie spełnienia warunków formalnych, certyfikat „Szpital Bez Bólu” przyznawany jest przez komisję ekspercką Polskiego Towarzystwa Badania Bólu na okres 3 lat. Po tym czasie należy m. in. ponownie przeszkolić personel medyczny szpitala z zakresu aktualnych standardów uśmierzania/leczenia bólu.

Program „Szpital Bez Bólu”, z jednej strony wpisuje się w standardy akredytacyjne z zakresu podnoszenia jakości opieki nad pacjentem, a z drugiej daje możliwość systematycznej aktualizacji procedur postępowania w leczeniu bólu ostrego i przewlekłego, mając przede wszystkim zapewnić naszym pacjentom jak najlepszą opiekę i leczenie.

fot. freepik

Profesor Aleksander Araszekiewicz w Bydgoskiej Alei Autografów

19 kwietnia 2021 r., w dniu 675 urodzin Bydgoszczy prof. Aleksander Araszekiewicz, Kierownik Kliniki Psychiatrii Szpitala Jurasza uroczystie odsłonił swój autograf w Bydgoskiej Alei Autografów. Tegoroczna uroczystość z powodu epidemii miała charakter bardziej kameralny, jednak na odsłonięciu nie mogło zabraknąć najważniejszych gości oraz władarzy miasta. – *Większego wyróżnienia do tej pory nie otrzymałem, mimo że jestem honorowym obywatelem miasta, mam medal prezydenta, ale znaleźć się tu, gdzie każdy może zobaczyć, że Araszekiewicz jest wśród tych, którzy zasłużyli się dla tego miasta, jest to coś więcej niż ten medal prezydenta i inne odznaczenia* – powiedział podczas uroczystości prof. A. Araszekiewicz.

prof. dr hab. n. med. Aleksander Araszekiewicz – psychiatra i psychoterapeuta; były wiceprezes Polskiego Towarzystwa Suicydologicznego oraz członek Zarządu Polsko-Niemieckiego Towarzystwa Zdrowia Psychicznego; kierownik Katedry Psychiatrii Collegium Medicum w Bydgoszczy; kierownik Kliniki Psychiatrii w Szpitalu Uniwersyteckim nr 1 im. A. Jurasza; konsultant wojewódzki ds. psychiatrii na terenie województwa kujawsko-pomorskiego; autor i współautor ponad 300 publikacji naukowych.

Zaczarowany ogród

Wszystko zaczęło się zimą ubiegłego roku od świątecznych iluminacji, które wprowadziły świąteczny nastrój małym pacjentom naszego szpitala. A później do Stowarzyszenia Łatwo Pomagać przyszedł list jednej z mam, z prośbą o to, żeby tak kolorowo i radośnie było już zawsze. Dzięki zaangażowaniu Pani Wioletty Górskiej, prezes stowarzyszenia i przeprowadzonej zbiórce na dachu jednego z budynków szpitala powstał zaczarowany ogród. Do jego realizacji zaproszono dzieci – to one zaprojektowały ogród. Wybrały rośliny i figurki zwierząt, które się w nim znalazły. Jest kolorowo i przytulnie. Dzieci otrzymały też lornetki, aby ze szpitalnych okien obserwować kwiaty i mamy nadzieję wiosenne motyle.

PROJEKTANCI – Pacjenci Kliniki Pediatrii, Hematologii i Onkologii Szpitala Jurasza

WYKONAWCY – Stowarzyszenie Łatwo Pomagać, Rodogosz Ogrody

Środki na zaczarowanie ogrodu pozyskano od ludzi o wielkich sercach! Dziękujemy!

Higiena rąk podstawową metodą zapobiegania transmisji drobnoustrojów drogą kontaktową

„...miarą postępu medycyny nie jest możliwość wykonania zabiegu, ale możliwość wykonania go bez powikłań...”
(Jurgen Thorwald)

Wystąpienie zakażenia szpitalnego u pacjenta niesie za sobą oprócz skutków zdrowotnych, pogorszenia jakości życia, kalectwa czy utraty życia również duże skutki społeczno – ekonomiczne. Polskie Towarzystwo Zakażeń Szpitalnych szacuje, że 800 milionów złotych rocznie wynoszą koszty leczenia pacjentów zakażonych w szpitalach. Natomiast w brytyjskich badaniach prowadzonych w latach 1999–2000 wskazano, że pacjenci, u których doszło do zakażenia szpitalnego przebywali w szpitalu średnio 2,5 razy dłużej niż inni chorzy, co stanowiło trzykrotnie wyższe koszty leczenia. Higiena rąk jest podstawowym i najtańszym środkiem zapobiegającym rozprzestrzenianiu się drobnoustrojów. Niestety brak konsekwentnego przestrzegania, stanowi światowy problem szczególnie mocno dotykający sektor opieki medycznej. Specjaliści z całego świata od kilku dziesięcioleci prowadzą prace w celu ukształtowania skutecznych, jednolitych procedur higieny rąk, jako profilaktyki zakażeń szpitalnych. W Polsce Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych poprzez intensywne szkolenia wzmacniają świadomość personelu medycznego dotyczącą faktu, że ręce to narzędzia „chirurgiczne” wymagające mycia i dezynfekcji (dekontaminacji). Drobnoustroje wywołujące zakażenia szpitalne zaś są przenoszone w sposób pośredni lub bezpośredni z ich udziałem.

W Szpitalu Jurasza od wielu lat prowadzona jest polityka zgodna ze standardami akredytacyjnymi, procedura Higiena rąk KZ1.2. oraz programem WHO „Higiena rąk to Bezpieczna Opieka” mająca na celu wypracowanie prawidłowych nawyków higieny rąk wśród wszystkich pracowników oraz zmniejszenie zużycia rękawic ochronnych stosowanych jako alternatywna higiena rąk. Wśród zasad obowiązujących w SU nr 1 oprócz stosowania techniki Ayliffe’a, czasu mycia i dezynfekcji należy również zadbać o właściwe przygotowanie rąk do pracy. W celu uzyskania skuteczności wymienionych wyżej zasad, należy wdrożyć w życie regułę „nic poniżej łokcia” (naturalne, krótkie, niepomalowane paznokcie, dłonie bez biżuterii w tym obrączek, zegarków, odzież z krótkim rękawem) każdorazowo przed rozpoczęciem dnia pracy w szpitalu. Zgodnie z obowiązującymi rekomendacjami WHO obowiązuje również przestrzeganie pięciu momentów higieny rąk w opiece nad pacjentami. Zatem dezynfekcję rąk należy wykonać:

1. przed kontaktem z pacjentem,
2. przed procedurą aseptyczną,
3. po narażeniu na płyny ustrojowe,
4. po kontakcie z pacjentem,
5. po kontakcie z otoczeniem pacjenta.

Mając na uwadze fakt, że zostaliśmy uzbrojeni w wiedzę, technikę higieny rąk, specjalistyczne preparaty służące do jej przeprowadzenia, a nasze ręce to nasze narzędzia pracy, jesteśmy moralnie zobowiązani do pracy zgodnie z zasadami obowiązującymi na świecie i w Polsce oraz procedurami akredytacyjnymi obowiązującymi w naszym szpitalu.

Czas pandemii pokazał jak ważne jest przestrzeganie higieny rąk, jako profilaktyki zakażeń nawet w sytuacjach pozaszpitalnych. Jednak oprócz wzrostu świadomości społeczeństwa na temat zasadności higieny rąk wzrosło przekonanie, że alternatywą higieny rąk i remedium na zakażenie koronawirusem SARS-CoV-2 jest stosowanie rękawic ochronnych. Nadużywanie rękawic ochronnych, zamiast higieny rąk stało się poważnym problemem nie tylko z punktu widzenia epidemiologów, ale również ekologów. Rękawice ochronne powinny być stosowane w celu ochrony pracowników przed kontaktem z materia-

łem biologicznym i substancjami drażniącymi powierzchnię skóry, jednak każdorazowe ich użycie powinno być poprzedzone i zakończone obowiązkową dezynfekcją rąk.

Pandemia koronawirusa SARS-CoV-2 otworzyła drzwi do umysłów ludzkich i dała zielone światło do wprowadzenia działań mających na celu prawidłowe wykształcenie postaw również wśród przyszłych pracowników medycznych.

Problem higieny rąk w społeczeństwie polskim pomimo rozwoju technologii, nauki i pandemii SARS-CoV-2 jest w dalszym ciągu aktualny i wymaga uwagi. Szczególnie ważne jest wdrożenie działań mających na celu wykształcenie prawidłowych nawyków od najmłodszych lat życia w myśl zasady „czym skorupka za młodu...”

W związku ze wznowieniem przez Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia programu WHO „Higiena Rąk to Bezpieczna Opieka” SU nr 1

również rozpoczyna nowy etap. Mając na uwadze wieloletnie szkolenia z higieny rąk prowadzone przez Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych i wyposażenie personelu w bagaż wiedzy i umiejętności w zakresie Higieny rąk przechodzimy do etapu badania w jakim stopniu w każdej Klinice/Oddziale udało się to wdrożyć w opiece nad pacjentem.

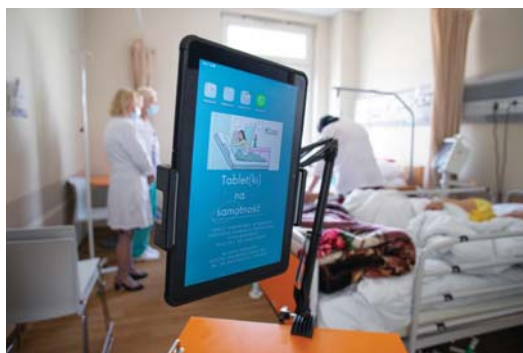
Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych zaprasza do współpracy Kliniki/Oddziały chętne po pilotażowego wdrożenia programu „Higiena Rąk to Bezpieczna Opieka”. Na uwagę zasługuje fakt, że jest to okazja do zdobycia dodatkowych punktów w trakcie wizyty akredytacyjnej. Chętne Kliniki/Oddziały, które jako pierwsze chcą rozpocząć nowy etap higieny rąk proszone są o kontakt z Zespołem Kontroli Zakażeń Szpitalnych. Higiena rąk jest wpisana w misję naszego szpitala, która brzmi „Ratujemy życie, leczymy chorych, uczymy następne pokolenia.”

Zespół Kontroli Zakażeń Szpitalnych

Tablet(ki) na samotność w Klinice Geriatrii

14 maja 2021 r. Klinika Geriatrii Szpitala Jurasza otrzymała wspaniały prezent, umożliwiający skontaktowanie się pacjentów on-line z najbliższymi. Na ręce Pani prof. Kornelii Kędziory-Kornatowskiej, kierownik Kliniki Geriatrii tablety wraz z oprogramowaniem przekazał Pan Szymon Paprocki, prezes Fundacji Profesora Ciekawskiego. Trwający brak możliwości odwiedzin pacjentów przez ich rodziny wpływa na pogarszanie się stanu zdrowia psychicznego pacjentów. – *Uśmiech na ich twarzy na widok rodziny jest czymś wyjątkowym i dobrze wpływa na ich stan zdrowia* – mówi Szymon Paprocki. – *Widzenia zdalne są rozwiązaniem stosowanym nawet w zakładach karnych, więc dlaczego nie skorzystać z tabletów także w przypadku pacjentów starszych. To są proste rzeczy, które przynoszą dobre efekty.* Klinika otrzymała dwa tablety z przyłóżkowymi uchwytami, które pozwalają tak zamontować sprzęt, by pacjent leżą-

cy widział dobrze członka swojej rodziny. Do zestawu dołączone są wzmacniacze dźwięku i karty SIM z opłaconym na 12 miesięcy dostępem do internetu. Istnieje też możliwość korzystania ze szpitalnego wi-fi. Tablety są 10-calowe, co pozwala seniorom zobaczyć twarz członka rodziny tak, jakby był on blisko niego, bo widać ją prawie w takich samych wymiarach jak w rzeczywistości. W imieniu naszych pacjentów serdecznie dziękujemy za możliwość wzięcia udziału w tym projekcie.

Piękny Dzień Mamy już po raz trzeci

26 maja br., przed naszym szpitalem miał miejsce niezwykle koncert dedykowany mamom – bohaterkom, przebywającym ze swoimi dziećmi w naszym szpitalu. Pod oknami wieżowca zagrała Młodzieżowa Orkiestra Dęta Kujawia przy 1 Pomorskiej Brygadzie Logistycznej. Akcję zorganizowały i przeprowadziły trzy żołnierki 8 kujawsko-pomorskiej brygady obrony terytorialnej – Julia Rozworowska, Marlena Lewandowska i Joanna Kolasińska. – *Wspólnie z Muzeum Mydła i Historii Brudu i ogromem ludzi dobrego serca zebraliśmy ponad 60 kilogramów kosmetyków upiększających, do pielęgnacji, do makijażu i demakijażu* – mówi Julia Rozworowska. Słodkie upominki przekazała również Cukiernia Sowa.

Bo to na bohaterstwo, siłę, determinację mam, które chcą tylko jednego – zdrowia dla swoich dzieci, chcemy dziś zwrócić szczególną uwagę. To najczęściej one rezygnują ze swojego życia, są z dziećmi na oddziale miesiącami a czasami nawet latami. Nasza akcja ma im przypomnieć, że są piękne, dzielne i są prawdziwymi bohaterkami.

W akcję dla mam w tym roku zaangażowały rekordową liczbę wolontariuszy i darczyńców. Do akcji włączyły się firmy prywatne, osoby publiczne, organizacje pożytku publicznego. Jak podkreślają organizatorki bez pomocy ludzi dobrej woli i serca, nie mogłyby zorganizować tak cudownej i potrzebnej uroczystości. Dziękujemy za kolejny rok fantastycznej współpracy. Wasze wsparcie i zaangażowanie jest dla nas bardzo cenne.

Dzień Dziecka, Dzień Uśmiechu, Dzień Radości!

1 czerwca tradycyjnie w naszym szpitalu obchodziliśmy święto wszystkich dzieci – małych i dużych. W tym roku Klinikę Pediatrii, Hematologii i Onkologii odwiedził Komendant Wojewódzkiej Policji insp. Piotr Leciejewski, który w imieniu wszystkich pracowników i funkcjonariuszy Garnizonu Kujawsko-Pomorskiego przekazał prezenty dla naszych małych pacjen-

tów. Wśród nich znalazły się zabawki, gry planszowe i książki, a także środki pieniężne na zakup kilkudziesięciu sztuk sprzętu umożliwiającego naukę podczas pobytu w placówce leczniczej (tablety, słuchawki, bezprzewodowe, indywidualne lampki ledowe, karty sim z Internetem). W imieniu wszystkich naszych małych pacjentów serdecznie dziękujemy!

Podziękowania Pacjentów

Szanowni Państwo,

nazywam się Andrzej Pilarski, mam siedemdziesiąt lat, mieszkam w Bydgoszczy. Od 21 kwietnia 2021 do 10 maja 2022 przebywałem w Państwa szpitalu na Oddziale Izolacyjnym nr 3. Od 10 maja kontynuuję leczenie zgodnie z zaplanowanym przez Państwa procesem leczenia w Szpitalu Pulmonologicznym w Bydgoszczy.

Pragnę na ręce Dyrekcji szpitala złożyć podziękowanie pracownikom i wolontariuszom tego Oddziału, paniom i panom lekarzom, pielęgniarkom, pielęgniarzowi, WSZYSTKIM. Zaopiekowano się mną z najwyższą wiedzą medyczną, troską i pieczołowitością. W krytycznych pierwszych ośmiu–dziewięciu dniach mojej choroby godzina po godzinie, dzień po dniu, noc po nocy trwała walka o moje życie i zdrowie. Lekarz prowadzący po każdorazowym uzyskaniu kolejnych wyników badań przedstawiał mi je, tłumaczył i mówił, jakie podejmie wielokierunkowe leczenie.

Banalne byłoby stwierdzenie, że choroba jest dolegliwa i przykra. Tak jest, przy skali tych dolegliwości wyznaczonych bólem, czy śmiercią. Przebywając jednak tyle dni w szpitalnym łóżku jest pacjent nie tylko podmiotem leczenia, ale i obserwatorem. Obserwowałem więc, z jaką troską, życzliwością, szacunkiem traktowani są pacjenci. Obok mnie leżał sześćdziesięciokilku-letni mężczyzna bez nóg, zaintubowany, bez oznak świadomości, jedynym odgłosem jego życia była pracująca aparatura. Widziałem, jak przez kilka dni często przychodzi do niego lekarz, długo obserwuje, robi notatki. Słyszałem rozmowy, jak organizuje kilkusobową ekipę, z którą zamierza przywrócić pacjenta do świadomego życia. Przez kolejne cztery dni i noce miałem niezwykłą okazję obserwować (a właściwie słuchać zza parawanu), jak stopniowo realizowany jest założony plan. Słyszałem, że z upływającym czasem pacjent zaczął poruszać się nieco na łóżku. Były chwile, kiedy niebezpiecznie charczał, w pół minuty zbierał się przy nim cztero, pięciosobowy zespół, z jakim wzajemnym porozumieniem, spokojem wykonywano przy nim kolejne zabiegi. Bez względu na to, czy to środek nocy, czy dzień.

Droży Państwo,

mając za sobą siedemdziesiąt lat życia nie spodziewałem się, że będę jeszcze tak zdziwiony tym, co obserwuję. Dziś, po tym pobycie w Państwa szpitalu widzę, że świat jest lepszy. Wykształceni lekarze, pielęgniarki, wszyscy pracownicy, bez patosu, z dnia na dzień wykonują po prostu fantastyczną pracę w spokojnej, pełnej porozumienia atmosferze, gdzie pacjenci owszem, stresują się swoim stanem zdrowia, ale nie opieką medyczną. Piszę o tym Państwu wiedząc, jak krzykliwe wygłaszane są opinie o służbie zdrowia, o ludziach, którzy pracują na swej zmianie po dwanaście godzin i zasługują na najwyższy, najwyższy szacunek.

Proszę przyjąć wyrazy mojej głębokiej wdzięczności za moje powracające zdrowie, ale i za to niezwykle doświadczenie obserwowania ludzkiej życzliwości w najtrudniejszych warunkach ratowanie życia i zdrowia.

*Łączę wyrazy szacunku,
Andrzej Pilarski*

Piąta edycja międzynarodowego kongresu dla młodych naukowców „iMedic 2021” wspierana przez Szpital Jurasza

Młodzi naukowcy z Samorządu Doktorantów CM UMK oraz Interdyscyplinarnego Koła Naukowego Geriatrii CM UMK już po raz piąty zorganizowali międzynarodowy kongres „iMedic”, który promuje nawiązywanie współpracy pomiędzy młodymi naukowcami z Polski i zagranicy oraz umożliwia prezentację dorobku naukowego osobom, które dopiero rozpoczynają swoją działalność naukową.

W tym roku, w związku z sytuacją epidemiologiczną, kongres odbył się po raz pierwszy w formie online, za pomocą platformy ClickMeeting. Wydarzenie miało miejsce dnia 6 czerwca i wzięło w nim udział ok. 60 uczestników. Wykład inauguracyjny poprowadziła prof. Kornelia Kędziora – Kornatowska, kierownik Kliniki Geriatrii Szpitala Jurasza. Pani profesor nawiązała w nim do interdyscyplinarnego charakteru konferencji, opowiadając o multidyscyplinarności w gerii.

Następnie, według tradycji kongresu, podzielono kolejność występowania uczestników zgodnie z czterema blokami tematycznymi: Sesją Medyczną, Sesją Nauk o Zdrowiu, Sesją Farmaceutyczną oraz Sesją Posterową. W przerwach od wystąpień młodych naukowców odbywały się warsztaty w języku polskim i angielskim, które dotyczyły podstaw prowadzenia działalności naukowej.

W każdej z wymienionych Sesji przyznano nagrody dla najbardziej wyróżniających się prac:

- W Sesji Medycznej nr 1: I miejsce – Adam Grzebinoga (Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach), II miejsce – Przemysław Raczkiewicz (Uniwersytet Medyczny w Lublinie), III miejsce – Oliwia Jarosz (CM UMK w Bydgoszczy);
- W Sesji Medycznej nr 2: I miejsce – Katia Zymnia (Zaporoski Państwowy Uniwersytet Medyczny, Zaporozie, Ukraina), II miejsce – Aleksandra Wolska (CM UMK w Bydgoszczy), III miejsce – Kamil Szeliński (CM UMK w Bydgoszczy), wyróżnienie – Anna Nowak (Warszawski Uniwersytet Medyczny w Warszawie);
- W Sesji Medycznej nr 3: I miejsce – Julia Biłska (Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu), II miejsce – Dawid Lewko (Uniwersytet Medyczny w Łodzi), III miejsce – Krzysztof Drygański (Uniwersytet Medyczny w Białymstoku);
- W Sesji Nauk o Zdrowiu nr 1: I miejsce – Anna Ryszewska (CM UMK w Bydgoszczy), II miejsce

- Aleksandra Modlińska (CM UMK w Bydgoszczy), III miejsce – Dominika Grzonkowska (CM UMK w Bydgoszczy);
- W Sesji Nauk o Zdrowiu nr 2: I miejsce – Paulina Wilczewska (CM UMK w Bydgoszczy), II miejsce – Hanna Bednarek (CM UMK w Bydgoszczy), III miejsce – Filip Biernacki (Sundose sp. z o. o.);
- W Sesji Farmaceutycznej: I miejsce – Łukasz Sobczak (CM UMK w Bydgoszczy), II miejsce – Dominika Kołodziej (CM UMK w Bydgoszczy), III miejsce – Kamil Szupryczyński (CM UMK w Bydgoszczy), wyróżnienie – Sylwia Zawiślak (Uniwersytet Medyczny w Lublinie);
- W Sesji Posterowej: I miejsce – Sylwia Kozak (Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach), II miejsce – Natalia Kuz (Lwowski Narodowy Uniwersytet Medyczny im. Danyła Halickiego we Lwowie, Ukraina), III miejsce – Marta Dąbrowska (CM UMK w Bydgoszczy).

Wielu organizatorów wydarzenia, jak również osoby zaproszone do współpracy jako członkowie Jury, są pracownikami Szpitala Jurasza, a sam Szpital objął przedsięwzięcie swoim patronatem. Sukces wydarzenia już zdążył zachęcić organizatorów do planowania kolejnej, szóstej edycji kongresu, która prawdopodobnie odbędzie się w czerwcu 2022 roku. Mamy nadzieję na dalsze sukcesy i owocną współpracę młodych naukowców ze Szpitalem.

lek. Jakub Husejko

Święto Województwa Kujawsko-Pomorskiego i podziękowania dla medyków

7 czerwca 2021 w Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy odbyła się uroczysta sesja sejmiku województwa kujawsko-pomorskiego. – To spotkanie dedykujemy naszym bohaterom – stwierdził w swoim wystąpieniu marszałek Piotr Całbecki, odnosząc się do pracowników i funkcjonariuszy instytucji i służb zaangażowanych w walkę z epidemią Covid-19; przedstawiciele tych struktur byli specjalnymi gośćmi uroczystej sesji. – Są tutaj z nami przedstawiciele wszystkich instytucji, organizacji i służb bezpośrednio zaangażowanych w walkę z epidemią, niosących pomoc chorym i potrzebującym. Chcę podziękować panu wojewodzie Mikołajowi Bogdanowiczowi, który reprezentując rząd koordynował w naszym województwie ten obszar, za to, że mogliśmy wspólnie uczestniczyć w tym wielkim programie walki z pandemią, który powoli przechodzi do historii i będzie naszym wspólnym zwycięstwem. Dziękuję wszystkim służbom uczestniczącym w zarządzaniu kryzysowym. – podkreślił Marszałek Województwa w swoim przemówieniu. Szczególne podziękowania marszałek Piotr Całbecki skierował do

Fot. Andrzej Goński

medyków pracującym w szpitalach jednoimiennych i na oddziałach covidowych, a także do personelu całodobowych domów opieki nad osobami niesamodzielnymi. Podkreślił też ogromną odpowiedzialności dyrektorów placówek medycznych, którzy w trudnej sytuacji, pod presją okoliczności musieli podejmować niezwykle ważne decyzje. W imieniu Szpitala Jurasza specjalne podziękowania odebrała Pani dr Iwona Urbanowicz – koordynator Oddziału Izolacyjnego nr 1.

WAKACYJNY KONKURS FOTOGRAFICZNY

Tradycyjnie, jak co roku zapraszamy do przesyłania zdjęć z wakacyjnych wojaży: nadmorskie zachody słońca, górskie potoki, leśne ostępy, a może własny ogródek – każde miejsce ma swój urok! Najlepsze nadesłane fotografie opublikujemy w kolejnym wydaniu naszego biuletynu oraz nagrodzimy. Zdjęcia w formacie .jpg można przesłać do 31 sierpnia na adres email: biuletyn@jurasza.pl

Biuletyn Nasz Szpital

Kwartalnik Szpitala Uniwersyteckiego nr 1 im. dr. A. Jurasza

Wydawca

Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr. A. Jurasza,
85-094 Bydgoszcz, ul. M. Skłodowskiej-Curie 9
Nr ISSN 2545-0336

Redakcja

Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr. A. Jurasza
Dział Organizacji i Nadzoru
tel. 52/585-43-53
Czekamy na Państwa opinie, uwagi i propozycje
pod adresem: biuletyn@jurasza.pl

Fotografia na okładce

Mariusz Kowalikowski

Projekt, skład i druk

Oficina Drukarska Jacek Chmielewski
ul. Sokołowska 12a, 01-142 Warszawa
info@oficina-drukarska.pl, www.oficina-drukarska.pl

Nakład

1200 bezpłatnych egzemplarzy
Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i poprawiania materiałów oraz zmian w tytułach.
Za treść reklam nie odpowiadamy.
e-mail: sekretariat@jurasza.pl, www.jurasza.pl

Jura bistro

bar & kawiarnia

**śniadania • obiady • przekąski
desery • kawa • napoje**

Zapraszamy

pn.-pt. 8.00-18.00 • sb.-nd. 8.00-16.00

MAZDA CX-30 IMPONUJE WYPOSAŻENIEM

Za kierownicą Mazdy CX-30 jesteś zawsze w centrum uwagi, a jej imponujące wyposażenie pozwala skupić się na przyjemności prowadzenia. Kompaktowy SUV monitoruje ruch poprzeczny podczas cofania, rozpoznaje znaki drogowe, wykrywa znużenie kierowcy, a w razie potrzeby sam hamuje przed przeszkodą.

Bogate wyposażenie to dla nas standard. Mazda Standard.

KASAI MOTORS BYDGOSZCZ

ul. Fordońska 307 | tel. 52 339 07 33 | www.mazda-bydgoszcz-kasaimotors.pl

W zależności od wersji samochodu średnie zużycie paliwa oraz emisja CO₂ (na podstawie WLTP) wynoszą odpowiednio: 5,9–7,3 l/100 km i 133–165 g/km. Samochody Mazda są wyposażone w układ klimatyzacji zawierający fluorowany gaz cieplarniany o współczynniku ocieplenia globalnego powyżej 150. Informacje dotyczące odzysku i recyklingu samochodów wycofanych z eksploatacji znajdują się na mazda.pl